

Onderwerp Uitkomsten van het onderzoeksrapport Seksuele en criminele uitbuiting in de gemeente Groningen
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 14 050 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk 291964-2024
Datum 09-10-2024 Uw brief van - Uw kenmerk

Geachte lezer,

Hierbij informeren wij u over het onderzoeksrapport '*Seksuele en criminele uitbuiting in de gemeente Groningen. Een verkenning van de aard en omvang en de mogelijkheden om de gemeentelijke aanpak te versterken*', opgesteld door het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (CKM). Dit onderzoeksrapport is reeds eerder bij u aangekondigd en is opgenomen op de LTA voor het derde kwartaal van dit jaar. Dit rapport biedt inzicht in de aard en omvang van deze problematiek en doet aanbevelingen voor een gerichte aanpak.

Inleiding

De afgelopen jaren hebben wij stevig ingezet op de aanpak van mensenhandel, zoals beschreven in het actieprogramma mensenhandel 'Naar een gemeente zonder uitbuiting' (2022-2024). Eén van de ambities van dit programma is het verkrijgen van meer zicht op de aard en omvang van mensenhandel in onze gemeente. Dit onderzoek is uitgevoerd om deze ambitie te ondersteunen en een gerichte aanpak van seksuele en criminele uitbuiting mogelijk te maken.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek is gebaseerd op een vragenlijst die is uitgezet onder eerstelijns professionals in de gemeente Groningen. Deze professionals hebben vanuit hun functie een grotere kans hebben om met slachtoffers van seksuele en/of criminele uitbuiting in contact te komen. De vragenlijst richtte zich op hun ervaringen en waarnemingen met betrekking tot deze problematiek.

Conclusies

De onderzoeksresultaten laten zien dat seksuele en criminele uitbuiting als een reëel en aanwezig probleem wordt ervaren door de professionals. Van de respondenten is ruim

de helft (55%) in de afgelopen twee jaar in aanraking gekomen met één of meer vermoedelijke slachtoffers van seksuele en/of criminele uitbuiting. Het merendeel (82%) geeft daarbij aan dat zij direct contact hebben gehad met het slachtoffer. Een andere zorgelijke bevinding is dat 41% van de eerstelijns professionals aangeeft in aanraking te zijn gekomen met slachtoffers die zowel seksueel als crimineel zijn uitgebuit. Dit betreft bijvoorbeeld personen die, naast gedwongen prostitutiewerkzaamheden, worden ingezet voor het plegen van criminele feiten.

Wanneer op basis van deze resultaten een schatting wordt gemaakt van het aantal slachtoffers, dan is het aannemelijk dat het gaat om tientallen en mogelijk zelfs honderden slachtoffers van seksuele en criminele uitbuiting over een periode van twee jaar. Het is hierbij van belang om te benadrukken dat het gaat om vermoedens van seksuele en criminele uitbuiting.

De bevindingen uit dit onderzoek leggen bovendien een zorgelijke discrepantie bloot tussen het aantal waargenomen slachtoffers door eerstelijns professionals in de gemeente Groningen en de officiële registraties. Zo registreerde het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen (ZVHG) in 2022 29 vermoedelijke slachtoffers en 3 vastgestelde slachtoffers van seksuele of criminele uitbuiting in de gemeente Groningen. De discrepantie tussen waarnemingen en officiële registraties betekent dat er een uitdaging ligt voor de gemeente Groningen om vermoedens en signalen van seksuele en criminele uitbuiting op structurele wijze te verzamelen, zodat effectief beleid kan worden gemaakt om seksuele en criminele uitbuiting tegen te gaan.

Aanbevelingen

De onderzoekers sluiten het rapport af met een drietal aanbevelingen aan het college.

1. Voer verdiepend onderzoek uit naar seksuele en criminele uitbuiting van personen woonachtig in zorginstellingen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de eerstelijns professionals veel slachtoffers van seksuele en criminele uitbuiting signaleren die woonachtig zijn in een zorginstelling. Deze bevindingen hebben ons ertoe gebracht om in gesprek te gaan met diverse zorginstellingen die deze problematiek herkennen.

In zorginstellingen verblijven veelal mensen met kwetsbaarheden, zoals een lichtverstandelijke beperking, eerdere traumatisering of psychische problematiek en onveilige thuissituaties. Deze kwetsbaarheden maken hen vatbaarder voor uitbuiting. Gelet op het aantal signalen van mensenhandel binnen zorginstellingen (en begeleid/beschermd wonen / dak- en thuislozenopvang), achten wij het noodzakelijk om een actieve aanpak te hanteren. Daarom organiseren wij in het eerste kwartaal van 2025 een bijeenkomst met zorginstellingen. Tijdens deze bijeenkomst willen wij gezamenlijk een volledig beeld krijgen van de rol van zorginstellingen bij zowel slachtofferschap als daderschap van seksuele en criminele uitbuiting. Daarnaast willen wij bespreken welke maatregelen nodig zijn en mogelijk zijn om slachtoffers beter te beschermen tegen mensenhandelaren. Wij zijn van mening dat deze aanpak effectiever zal zijn in het bieden van directe ondersteuning en bescherming aan de kwetsbare groepen binnen zorginstellingen.

2. Betrek eerstelijns professionals actief bij de gemeentelijke aanpak van mensenhandel en zorg ervoor dat zoveel mogelijk obstakels in het signaleren van, handelen bij en melden van mensenhandel worden weggenomen.

Vanuit onze rol als regisseur van de integrale aanpak van mensenhandel hebben wij – in gezamenlijkheid met de partners uit de keten - de afgelopen periode fors geïnvesteerd in het organiseren van trainingen voor professionals in de gemeente Groningen. Zo zijn het afgelopen jaar ongeveer 100 medewerkers van de gemeente Groningen met burgercontact (denk aan baliemedewerkers en toezichthouders) getraind in het herkennen van signalen van mensenhandel. Ook vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis is de basistraining mensenhandel gegeven aan diverse groepen (zorg)professionals. Deze inspanningen hebben bijgedragen aan een toename van meldingen van mogelijke slachtoffers van mensenhandel. De komende jaren blijft het vergroten van kennis en bewustzijn onder professionals een speerpunt binnen de aanpak mensenhandel. Daarnaast hebben we een duidelijke meldstructuur ontwikkeld. De komende tijd wordt ingezet op het borgen van deze meldstructuur binnen elke organisatie. We maken werkafspraken met organisaties en stellen een handelingskader op zodat helder is waar professionals met vragen en signalen rondom mensenhandel terecht kunnen.

3. Stem de aanpak van mensenhandel en de aanpak van “jonge aanwas” op elkaar af en integreer waar nodig kennis en interventies.

Criminele uitbuiting raakt niet alleen aan de aanpak van mensenhandel, maar is onmiskenbaar verbonden met georganiseerde criminaliteit, ondermijning en jeugdcriminaliteit, en daardoor ook met de aanpak daarvan. Dit onderzoek laat zien wanneer het gaat om (vermoedelijk) slachtofferschap van criminele uitbuiting, het veelal gaat om kwetsbare jongeren en jongvolwassenen die zich inlaten met criminelen en criminele netwerken. Hier zit in grote mate overlap met de doelgroepen die centraal staan in Preventie met Gezag. Vanuit de aanpak mensenhandel wordt nadrukkelijk de afstemming gezocht met de aanpak ondermijnende criminaliteit en aanpak jonge criminele aanwas. Een voorbeeld hiervan is het organiseren van de bijeenkomst ‘Dader of slachtoffer?’ over criminele uitbuiting op 17 oktober 2024 in de Week tegen Mensenhandel. Daarnaast ontwikkelen wij - samen met het ZVHG en Martine Kroezen van STRDR.¹ – een training over criminele uitbuiting voor ouders en professionals waarbij aandacht is voor criminaliteit als context.

We blijven ons onverminderd inzetten voor de aanpak van mensenhandel in onze gemeente. Naast de bovengenoemde maatregelen richten we ons sterk op preventie door het organiseren van diverse activiteiten die de bewustwording onder professionals en burgers vergroten. Ook worden regelmatig integrale controles uitgevoerd, gericht op kwetsbare branches of locaties, waarbij we nauw samenwerken met diverse partners om signalen van mensenhandel op te sporen en aan te pakken. Het onderzoeksrapport ‘Seksuele en criminele uitbuiting in de gemeente Groningen’ biedt waardevolle inzichten en aanbevelingen die ons helpen onze aanpak verder te versterken.

¹ STRDR. staat voor ‘strijder’ en is een organisatie van jeugdigen met een verleden in de criminaliteit, <https://strdr.nu/>

Volgvel 3

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.